

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 34/2005 vp**

**Hallituksen esitys laiksi sosiaalihuoltolain
muuttamisesta**

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä syyskuuta 2005 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta (HE 95/2005 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi sosiaali- ja terveysvaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Anne-Marie Brisson, sosiaali- ja terveysministeriö
- professori Pentti Arajärvi
- oikeustieteen lisensiaatti Maija Sakslin
- professori Kaarlo Tuori.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— oikeustieteen tohtori, dosentti Liisa Nieminen.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaalihuoltolakia. Esityksen pääasiallinen tarkoitus on lisätä lakiin säännökset kuntien velvollisuudesta järjestää palvelutarpeen arviointi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2006.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa sääntelyä arvioidaan perustuslain 121 §:ssä turvatun kunnan asukkaiden itsehallinnon kannalta

samoin kuin perustuslain 19 §:n säännösten kannalta oikeudesta sosiaaliturvaan sekä perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäännösten näkökulmasta. Perustelujen mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Hallitus on kuitenkin pitänyt asian periaatteellisen merkityksen vuoksi suotavana, että esityksestä hankitaan perustuslakivaliokunnan lausunto.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kunta on sosiaalihuoltolain uuden 40 a §:n 2 momentin perusteella velvollinen järjestämään 80 vuotta täyttäneelle pääsyn sosiaalipal-

velujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä yhteydenotosta. Samoin palvelujen tarpeen arviointi on järjestettävä kansaneläkelain 30 a §:n 1 momentin 1 kohdan mu-

kaista eläkkeensaajien hoitotukea saavalle. Kii-reellisessä tapauksessa sosiaalipalvelujen tarve on 40 a §:n 1 momentin mukaan arvioitava vii-pymättä. Tähän säännökseen ei sisälly henkilön ikään tai muihin vastaaviin seikkoihin liittyviä edellytyksiä tai rajoituksia.

Ehdotus on valtiosääntöoikeudellisesti merki-tyksellinen perustuslain 6 §:n säännösten kan-nalta. Tämän pykälän 1 momentti sisältää ylei-sen yhdenvertaisuussäännöksen ja 2 momentti syrjintäkiellon, joka kohdistuu ilman hyväksyt-tävää perustetta tapahtuvaan eri asemaan asetta-miseen erilaisten henkilöön liittyvien syiden, kuten iän, perusteella. Perustuslakivaliokunta on sosiaali-oikeudellista sääntelyä arvioidessaan pi-tänyt esimerkiksi etuuksien määräytymistä eri tavoin eri-ikäisille henkilöille perustuslain kan-nalta ongelmattomana, jos erottelut eivät ole mielivaltaisia eivätkä erot muodostu kohtuutto-miksi (PeVL 60/2002 vp, s. 4—5, PeVL 46/2002 vp, s. 5—7). Perustuslain yhdenvertaisuussään-tely ei toisaalta estä tosiasiallisen tasa-arvon tur-vaamiseksi tarpeellista positiivista erityiskohte-lua eli jonkin ryhmän asemaa ja olosuhteita pa-rantavia toimia (PeVL 40/2004 vp, s. 2/I, HE 309/1993 vp, s. 44).

Ehdotus 80 vuotta täyttäneiden erityiskohte-lusta nojautuu tutkimustietoihin, joiden mukaan ikääntyvien ihmisten toimintakyky heikentyy usein voimakkaasti juuri tämän iän saavuttami-sen jälkeen. Sääntelylle on valiokunnan mieles-tä perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttä-vät perusteet. Kun kysymys on lisäksi sinänsä vähäisen eron tekemisestä palvelujen tarvear-viointiin pääsyn ajankohdasta, ei sääntelystä ole huomautettavaa perustuslain 6 §:n näkökulmas-ta.

Ongelmaton perustuslain yhdenvertaisuus-säännösten kannalta on niin ikään säännös kan-saneläkelain 30 a §:n 1 momentin 1 kohdan mu-kaista hoitotukea saavan henkilön pääsystä so-siaalipalvelujen tarvearviointiin. Perustuslaki-valiokunta kiinnittää sosiaali- ja terveystuoliokunnan huomiota kuitenkin siihen, että sääntely ei koske vammaistukilain 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista tukea saavaa henkilöä.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotus voidaan käsitellä taval-lisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

tp. pj. Annika Lapintie /vas
jäsen. Hannu Hoskonen /kesk
Sinikka Hurskainen /sd
Roger Jansson /r
Reino Ojala /sd
Klaus Pentti /kesk
Markku Rossi /kesk

Arto Satonen /kok
Seppo Särkiniemi /kesk
Ilkka Taipale /sd
Astrid Thors /r
vjäs. Anne Holmlund /kok
Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sami Manninen.